

Tomasz Studzieniecki

Euroregiony : potencjał turystyczny

Ekonomiczne Problemy Usług nr 52, 229-239

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

TOMASZ STUDZIENIECKI

Akademia Morska w Gdyni

EUROREGIONY – POTENCJAŁ TURYSTYCZNY

Wprowadzenie

Celem niniejszego artykułu jest wykazanie, że euroregiony przyczyniają się do aktywizacji funkcji turystycznej obszarów przygranicznych. Stanowią one swoisty potencjał pozwalający beneficjentom pozyskać dodatkowe fundusze i realizować projekty skutkujące rozwojem turystyki. Artykuł składa się z części teoretycznej i empirycznej. Zaprezentowano tu model systemu turystyki euroregionalnej oraz omówiono wyniki badań przeprowadzonych w oparciu o bazę małych projektów granicznych, uzyskaną z MSWiA. Efektem badań jest typologia i inwentaryzacja projektów turystycznych i paraturystycznych, zrealizowanych we wszystkich euroregionach w ramach funduszy przedakcesyjnych.

1. Euroregiony jako problem badawczy nauk ekonomicznych

Procesy globalizacji i integracji europejskiej w znaczący sposób wpływają na organizację i funkcjonowanie rynków turystycznych. Coraz większe znaczenie w gospodarce turystycznej odgrywają regiony transgraniczne, zwane euroregionami. Przez „euroregiony funkcjonujące” rozumie się instytucje związku transgranicznego, cechujące się zakończoną procedurą organizacyjno-legislacyjną¹. Ponieważ euroregiony są jednostkami przestrzennymi powstałymi stosunkowo niedawno, pojawia się zatem potrzeba modyfikacji teorii turystyki, w tym rozwiązań systemowych z zakresu ekonomiki turystyki. Problematyka rynku euroregionalnego znajdu-

---

¹ *Polityka gospodarcza*, red. B. Winiarski, PWN, Warszawa 2001, s. 658.

je się w spektrum zainteresowań zarówno makro-, jak i mikroekonomii. Pomocne okazuje się wyodrębnienie szczebla pośredniego, zwanego mezoekonomicznym². Pojęcie mezosystemu wprowadzone zostało celem wypełnienia luki pomiędzy stosowanymi w klasycznej ekonomii dwoma poziomami analizy: makro (badającej zachowanie się gospodarki jako całości) i mikro (badającej zachowanie się przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych)³. Uważa się, że to właśnie na tym szczeblu, za pośrednictwem ekonomiki turystyki jako subdyscypliny ekonomii, koncentrują się właściwe badania gospodarki turystycznej⁴. Jednak różnice między współpracą gospodarczą w skali narodowej i międzynarodowej doprowadziły do wyodrębnienia międzynarodowych stosunków ekonomicznych (MSE) jako odrębnej dyscypliny ekonomii⁵. Warto podkreślić, że przedmiotem zainteresowania MSE są „powiązania między przedsiębiorstwami, krajami i grupami krajów, występujące w skali międzynarodowej (rysunek 1), analizowane z dwóch punktów widzenia:

- po pierwsze z punktu widzenia praw ekonomicznych rządzących zachowaniami przedsiębiorstw, krajów i grup krajów w procesie kształtowania międzynarodowych powiązań gospodarczych;
- po drugie z punktu widzenia polityki ekonomicznej, którą prowadzą podmioty gospodarcze, rozwijając powiązania międzynarodowe”⁶.

Nie sposób analizować działalności euroregionów w oderwaniu od międzynarodowych stosunków ekonomicznych. Zagraniczna polityka ekonomiczna koncentruje się na analizie celów, środków i narzędzi stosowanych przez pojedyncze kraje w procesie rozwoju stosunków międzynarodowych. Z kolei międzynarodowa polityka ekonomiczna skupia się na ocenie metod koordynacji stosunków międzynarodowych przez grupę państw. Podobnie jak w ekonomii, także w międzynarodowych stosunkach ekonomicznych analiza normatywna i pozytywna przeplatają się nawzajem. Rozróżnienie to jest istotne, gdy pozytywna wiedza z międzynarodowych stosunków ekonomicznych znajduje zastosowanie w obszarze polityki ekonomicznej⁷.

---

² T. Studzieniecki, *Transformacja turystyczna obszaru recepcyjnego na przykładzie miasta Gdańska*, (praca doktorska), Uniwersytet Gdański, Gdańsk 2001, s. 53.

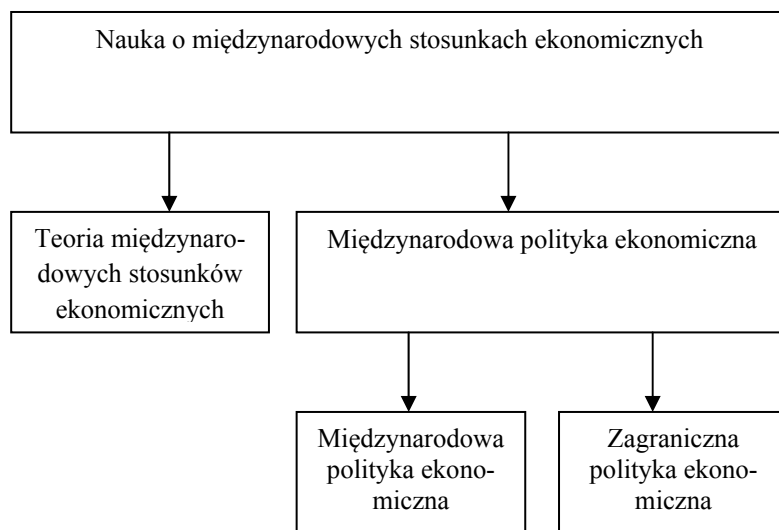
³ W.J. Otta, M. Gorynia, *Regulacja sfery turystyki zagranicznej; przyczynek do teorii regulacji systemów gospodarczych*, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierowania, Poznań 1991, s. 73.

⁴ *Ekonomika turystyki*, red. A. Panasiuk, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006, s. 14.

⁵ D.R. Kamerschen, R.B. McKenzie, C. Nardinelli, *Ekonomia*, Fundacja Gospodarcza NSZZ Solidarność, Gdańsk 1991, s. 852.

⁶ P. Bożyk, J. Misala, M. Puławski, *Międzynarodowe stosunki ekonomiczne*, PWE, Warszawa 1998, s. 20.

⁷ A. Budnikowski, *Międzynarodowe stosunki gospodarcze*, PWE, Warszawa 2006, s. 32.

Rys. 1. Zakres badawczy międzynarodowych stosunków ekonomicznych

Źródło: opracowanie własne.

Gospodarki narodowe poszczególnych krajów wraz z instytucją państwa uznawane bywają „za najważniejszy podmiot gospodarki światowej”⁸. Z kolei państwo poprzez decentralizację zyskuje możliwość włączania do gospodarki światowej organów samorządu terytorialnego⁹. W ten sposób regiony w sposób pośredni mogą stać się uczestnikami międzynarodowych stosunków ekonomicznych.

Modyfikacja teorii ekonomiki turystyki, uwzględniająca ekonomiczne aspekty współpracy transgranicznej, wymaga „całościowego opisanie turystyki”¹⁰. Umożliwia to model Leopera, uważany za przejrzysty i naturalny. Model taki przedstawia turystykę w kategoriach trzech regionów¹¹:

- regionów docelowych,
- regionów macierzystych,
- regionów tranzytowych.

W literaturze anglojęzycznej dla określenia obszaru recepcji używa się określeń *tourist destination area* (obszar recepcji turystycznej) lub *tourist destination zone* (strefa recepcji turystycznej). Coraz częściej w języku polskim używa się

⁸ *Współczesna gospodarka światowa*, red. A.B. Kisiel-Lowczyc, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2003, s. 16.

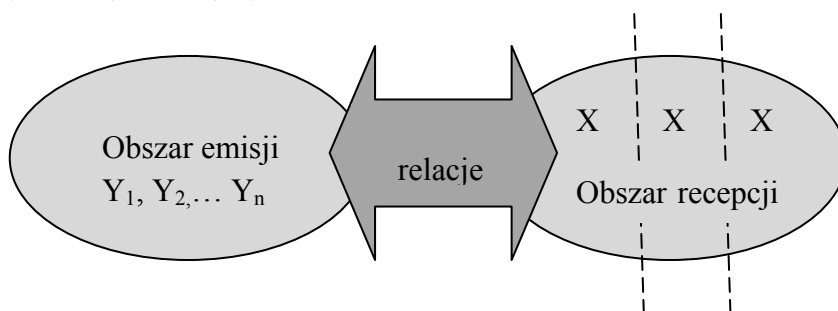
⁹ *Polityka gospodarcza...*, *op.cit.*, s. 17.

¹⁰ L. Pender, R. Sharpley, *Zarządzanie turystyką*, PWE, Warszawa 2009, s. 29.

¹¹ *Ibidem*, s. 30.

określenia „destynacje turystyczne” lub po prostu „destynacje”. Termin ten został spopularyzowany przez unijny program EDEN, promujący najlepsze europejskie destynacje¹². Zdaniem autora, z marketingowego punktu widzenia wyróżnić można 10 szczebli destynacji turystycznych¹³. Szczególnym przypadkiem destynacji jest euroregion. Euroregion etymologicznie i ideologicznie nawiązuje do dwóch współczesnych prądów regionalizmu i europeizmu¹⁴. Euroregiony w Polsce są specyficznymi podmiotami rynku turystycznego. Jako organizacje składające się przede wszystkim z jednostek samorządu terytorialnego z jednej strony kierują się zasadami gospodarki wolnorynkowej, z drugiej zaś – realizują cele społeczne. Instytucja euroregionu jest nierozdzielnie związana z procesem integracji europejskiej, dla której granice – „blizny historii” były jedną z barier¹⁵.

Euroregion jako obszar podzielony jest na komponenty narodowe (X_1, X_2, X_n). Bazując na koncepcji teorii zbiorów opcji (ang. *theory of opportunity sets*)¹⁶, w niniejszym opracowaniu zaproponowano nowy model, stworzony wyłącznie dla turystyki transgranicznej (rysunek 2).

Rys. 2. Model turystyki w euroregionie

Źródło: opracowanie własne.

W modelu zmodyfikowanym przez autora¹⁷, w oparciu o wytyczne Trivisa¹⁸ region docelowy zostaje nazwany obszarem recepcji, zaś macierzysty obszarem

¹² <http://www.europae.pl>, 15.01.2010.

¹³ T. Studzieniecki, *Tourism marketing in transborder regions*, w: P. Keller, T. Bieger, *Marketing Efficiency*, Aiest – Erich Schmidt Verlag, Berlin 2006.

¹⁴ T. Studzieniecki, *Euroregions – new potential destinations*, „Tourism Review” 2006, nr 4, s. 27.

¹⁵ *Współpraca transgraniczna Unii Europejskiej*, red. M. Gorzelak, J. Bachtler, M. Kasprzyk, Wydawnictwo Naukowe „Scholar”, Warszawa 2004.

¹⁶ G. Ashworth, *op.cit.*, s. 20.

¹⁷ T. Studzieniecki, *Rola analizy systemowej w rozwoju turystyki*, WSTiH w Gdańsku, Gdańsk 2006.

¹⁸ L. Moutinho, S.F. Witt, *Tourism Marketing and Management Handbook*, Prentice Hall, London 1989, s. 486.

emisji. Jednak ze względu na specyfikę turystyki transgranicznej¹⁹ pojawia się potrzeba dalszej modyfikacji systemu, zmierzająca do zastąpienia „regionu tranzytowego” przez „relacje”. Do najważniejszych relacji zaliczyć należy transfer informacji, transfer kapitału, transfer osób.

Z badań autora²⁰ przeprowadzonych na grupie 108 regionów transgranicznych wynika, że 68% euroregionów składa się zaledwie z dwóch komponentów, 28% to euroregiony składające się z trzech komponentów, 2% to euroregiony składające się z czterech komponentów oraz 2% to euroregiony składające się z pięciu komponentów narodowych.

Z kolei określenie liczby regionów emisji dla danego regionu recepcji ma charakter bardziej złożony. Istotne znaczenie odgrywa polityka regionalna Unii Europejskiej (np. poprzez arbitralne wskazywanie jednostek NUTS uprawnionych do korzystania z konkretnych programów współpracy transgranicznej) oraz krajowa i zagraniczna polityka społeczno-ekonomiczna poszczególnych państw na terenie obejmującym euroregion.

Podkreśla się, że „w krajach o rozwiniętych funkcjach turystycznych turystyka staje się istotnym czynnikiem polityki gospodarczej”²¹. Regulatorem procesów gospodarki turystycznej pozostaje państwo, jednak coraz większa rola w aktywizacji funkcji turystycznej szczebla regionalnego przypada samorządowi terytorialnemu²². Samorzady zlokalizowane w obszarach przygranicznych korzystają ze specyficznej renty peryferyjności, dzięki której, poprzez instytucje euroregionalne, mogą pozyskiwać dodatkowe fundusze unijne. Umożliwiają im one realizację projektów transgranicznych, w tym projektów turystycznych.

2. Małe projekty euroregionalne a rozwój turystyki

Euroregiony pojawiły się w Polsce po transformacji ustrojowej. Pierwszy z nich (Nysa) powstał już w 1991 roku. Pod koniec XX wieku kolejne euroregiony powstawały wzdłuż wszystkich granic RP. W roku 2010 funkcjonowało w Polsce 16

---

¹⁹ A. Somorowska, T. Studzieniecki, *Efekty synergiczne turystyki transgranicznej na przykładzie projektu Ego*, w: *Gospodarka turystyczna w regionie*, red. A. Rapacz, Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu, Wrocław 2007, s. 234.

²⁰ T. Studzieniecki, T. Mazurek, *Euroregiony jako symbole współpracy transgranicznej w Europie*, w: M. Adamowicz, A. Siedlecka, *Rozwój współpracy edukacyjnej w regionie Biała Podlaska–Brześć*, Wydawnictwo PWSA w Białej Podlaskiej, Biała Podlaska 2007, s. 167.

²¹ W.W. Gaworecki, *Turystyka jako czynnik rozwoju gospodarki regionalnej*, w: *Gospodarka turystyczna w regionie. Przedsiębiorstwo. Samorząd. Współpraca*, red. A. Rapacz, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Wrocław 2009, s. 135.

²² A. Panasiuk, *Instrumenty polityki turystycznej w regionie*, w: *Gospodarka turystyczna w regionie...*, *op.cit.*, s. 16.

euromregionów²³. „Poligonem doświadczalnym” współpracy euromregionalnej była od początku granica polsko-niemiecka. Z kolei wyzwaniem dla polskiej administracji rządowej i samorządowej stała się granica wschodnia. Niektóre euromregiony nie zostały oficjalnie uznane (Szeszupa) inne (Łyna–Ława) z trudem wywalczyły niezależność.

Władze wybranych euromregionów poprzez „Władzę Wdrażającą Programy Współpracy Przygranicznej PHARE” uzyskały możliwość dystrybucji funduszy na realizację projektów euromregionalnych. Wspólnoty Europejskie dostrzegły bowiem istotne znaczenie regionów przygranicznych w konsolidacji obszaru europejskiego. Z tego powodu merytorycznie i finansowo programy zmierzają do rozwoju współpracy transgranicznej²⁴.

Analizując działalność euromregionów, należy wyróżnić dwa etapy, a mianowicie: przed wejściem Polski do Unii i po akcesji. Z ekonomicznego punktu widzenia bardziej zasadne będzie wyodrębnienie dwóch kategorii projektów:

- realizowanych w ramach funduszy akcesyjnych,
- realizowanych w ramach funduszy strukturalnych.

Przedmiotem dalszej analizy jest tylko 15 euromregionów korzystających z programów współpracy przygranicznej PHARE²⁵. W każdym z euromregionów uznano turystykę za jeden z priorytetów współpracy transgranicznej i zrealizowano projekty turystyczne i paraturystyczne.

Wskazanie projektów związanych z turystyką wymaga przyjęcia określonych założeń. Kwestia definicji i typologii projektów turystycznych jest stosunkowo nowym problemem naukowo-badawczym. Zdaniem L. Butowskiego²⁶ projekty realizowane w ramach europejskiej polityki spójności podzielić można ze względu na następujące kryteria:

- cel projektu;
- parametry geograficzno-funkcjonalne obszaru realizacji i oddziaływania projektu (np. projekty turystyczne na obszarach miejskich, projekty turystyczne na dawnych obszarach wojskowych, projekty turystyczne na obszarach nadmorskich i izolowanych);
- kryteria formalne (np. status projektodawcy, źródło finansowania, programy przedakcesyjne, okres programowania i cele polityki spójności, rodzaj programu, wartość projektu i inne).

Specyfiką małych projektów euromregionalnych jest bezpośrednia wymiana krajowych i zagranicznych beneficjentów (szkoły, gminy, organizacje pozarządowe-

---

²³ <http://www.mrr.gov.pl>, 15.01.2010.

²⁴ *Współpraca...*, *op.cit.*, s. 25.

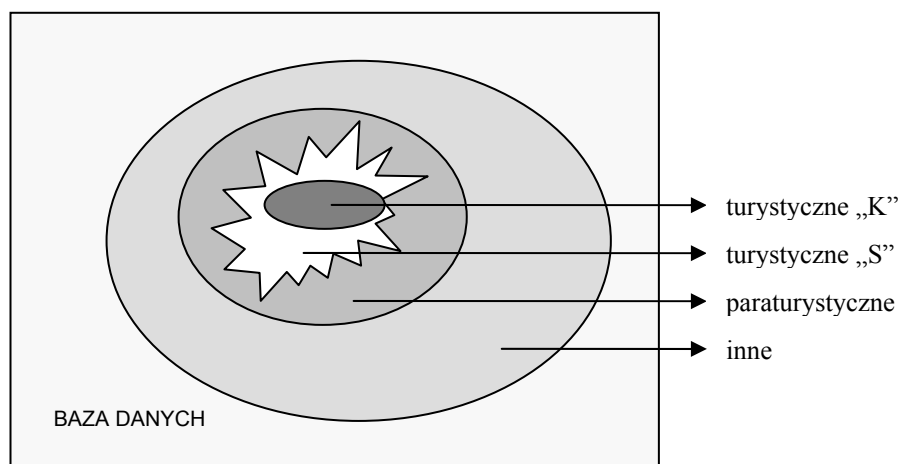
²⁵ <http://www.wwpwp.gov.pl>, 15.01.2010.

²⁶ L. Butowski, *Turystyka w polityce spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej w latach 1994–1999 i 2000–2006. Uwarunkowania teoretyczne, zakres rzeczowy, finansowy i przestrzenny*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2009.

we). Zdaniem eksperta²⁷, niemal 90% projektów wymagało co najmniej jednej podróży zagranicznej. Z tego powodu niemal wszystkie projekty generowały międzynarodowy ruch osobowy. W ten sposób można uznać je za paraturystyczne.

W niniejszym artykule zaproponowano 4 kategorie małych projektów euroregionalnych (rysunek 3):

- turystyczne „K” – projekty sklasyfikowane jako turystyczne;
- turystyczne „S” – projekty posiadające w nazwie słowo turystyka;
- paraturystyczne – projekty niesklasyfikowane jako turystyczne i nie zawierające słowa turystyka w nazwie, jednak przyczyniające się do rozwoju turystyki w sposób pośredni lub bezpośredni;
- inne – projekty, które nie przyczyniły się do rozwoju turystyki lub przyczyniły się w sposób znikomy. Do grupy tej zaliczono też projekty „techniczne”, polegające na zarządzaniu przez euroregiony funduszami.

Rys. 3. Podział małych projektów euroregionalnych w aspekcie funkcji turystycznej

Źródło: opracowanie własne.

2.1. Projekty turystyczne „K”

Analizując 3963 projekty znajdujące się w bazie danych WWPWP, zauważono projekty przypisane do dwóch lub trzech kategorii oraz projekty nieprzypisane do żadnej kategorii. Projekty zawarte w bazie danych podzielone zostały na 11

²⁷ Wywiad z Małgorzatą Samusjew – koordynatorem małych projektów granicznych w Euroregionie Bałtyk.

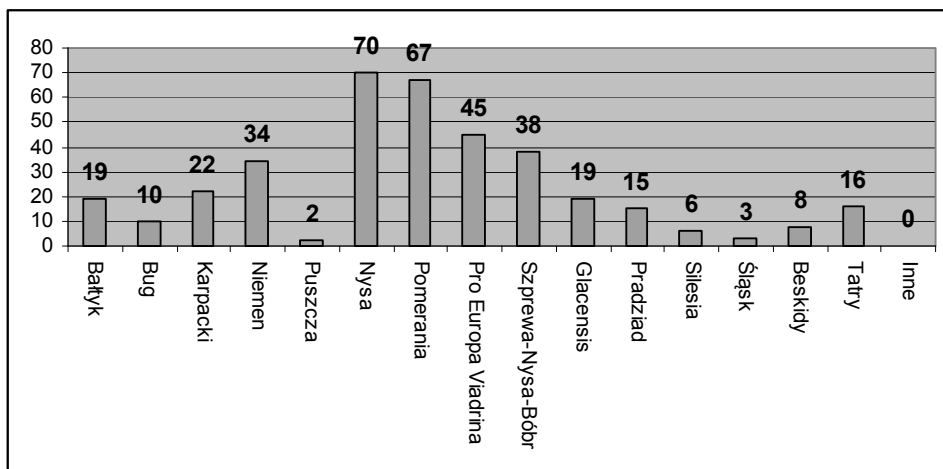
kategorii, takich jak: turystyka, edukacja, kultura, sport, konferencja, publikacja, studia i analizy, spotkania, rozwój ekonomiczny, wyposażenie i inne.

Kategoria „turystyka” obejmuje 374 projekty, co stanowi 9,44% zasobów bazy. W trakcie prac badawczych zauważono, że przyjęty podział ma charakter uznaniowy. W grupie projektów turystycznych znalazły się i takie, których związek z turystyką jest odległy. Przykładem na to są następujące projekty:

- „Powiatowe zawody drwali”,
- „Współpraca ratowników”,
- „Cmentarze wojskowe”.

Z kolei niektóre projekty, które zdaniem autora można by określić jako turystyczne, przyporządkowano innym kategoriom. Przykładem na to jest *Konferencja naukowa „Turystyka i gospodarka turystyczna w Polsce na tle procesów integracji w Europie. Euroregionalizacja, konkurencyjność, marketing”*, zorganizowana w euroregionie Nysa.

Największą liczbę projektów sklasyfikowanych jako turystyczne odnotowano w euroregionach na granicy polsko-niemieckiej: Nysa, Pomerania, Pro Europa Vadrina, Szprewa–Nysa–Bóbr (rysunek 4).

Rys. 4. Liczba projektów sklasyfikowanych jako turystyczne w euroregionach z udziałem Polski

Źródło: opracowanie własne.

Zdaniem autora bazowanie na oficjalnych klasyfikacjach mogłoby prowadzić do niedoszacowania miejsca turystyki. Tym bardziej, że w wielu euroregionach uznawano turystykę za jeden z priorytetów. „Bardzo istotną część działalności euroregionu Pomerania stanowi wspieranie turystyki i promowanie przedsiębiorczości. W turystyce upatruje się wielką szansę rozwoju województwa zachodniopomor-

skiego, położonego nad Bałtykiem, urzekającego pięknem lasów, jezior i rezerwatów przyrody. W ramach tego priorytetu dofinansowano Centrum Informacji Turystycznej i Doradztwa Euroregionu Pomorza²⁸.

Podsumowując i biorąc pod uwagę subiektywizm klasyfikacji projektów w bazie danych, autor utwierdził się w przekonaniu, że konieczne jest opracowanie nowej metody selekcji projektów turystycznych. Metodę tę omówiono w kolejnej części opracowania.

2.2. Projekty turystyczne „S”

Kompleksową bazę danych uzyskaną we WWPWP PHARE przekonwertowano do programu Microsoft Word, następnie poddając elektronicznej analizie tytuły 3963 projektów, znaleziono 318 dokumentów zawierających w nazwie słowa pochodne od słowa „turystyka” (tabela 1). Podobną metodę stosowano już w krajowych i zagranicznych pracach badawczych²⁹.

Tabela 1

Projekty turystyczne „S”

Lp.	Kategoria	Opis	Liczba projektów
1.	Imprezy	projekty polegające na zorganizowaniu imprezy turystyczno-krajoznawczej lub innego wydarzenia z wyłączeniem konferencji	25
2.	Promocja	projekty dotyczące działań w zakresie informacji i promocji turystycznej	77
3.	Koncepcja	projekty „miękkie” w zakresie prac związanych bezpośrednio lub pośrednio z rozwojem turystyki	102
4.	Zagospodarowanie	projekty polegające na zagospodarowaniu przestrzeni turystycznej i rozwoju infrastruktury	25
5.	Wydawnictwo	projekty polegające na wydaniu mapy, przewodnika lub innego opracowania turystycznego	39
6.	Produkty	Projekty polegające na kreacji produktu, stworzeniu systemu obsługi lub rezerwacji oraz przygotowaniu planu lub strategii	27
7.	Konferencje	Projekty polegające na organizacji konferencji, szkolenia lub innego spotkania poświęconego turystyce	23

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych WWPWP PHARE.

²⁸ Raport o wykorzystaniu funduszu SPF PHARE CBC w Euroregionie Pomorza. Budżety 1995–1997, Komunalny Związek Celowy Gmin Pomorza Zachodniego Pomorza, Szczecin 2001, s. 13–14.

²⁹ E. Dziedzic, *Postrzeganie turystyki w makrootoczeniu politycznym w Polsce*, w: *Gospodarka turystyczna a grupy interesu*, red. S. Wodejko, SGH w Warszawie, Warszawa 2006, s. 136.

Analiza projektów pozwala zauważyć, że najliczniejszą grupę stanowią projekty nazwane koncepcyjnymi. Jednak ogromną rolę odegrały projekty o charakterze marketingowym (promocja i wydawnictwa). Stanowiły one łącznie 36,47% wszystkich projektów turystycznych. Wydarzenia (imprezy i konferencje) stanowiły 15,09% projektów. Najmniej projektów zaowocowało efektywnym zagospodarowaniem przestrzeni turystycznej.

Zorganizowane przez beneficjentów imprezy dotyczyły przede wszystkim turystyki kwalifikowanej. Drugą mniejszą grupę stanowiły wydarzenia kulturalno-rozrywkowe. Dowodzi tego terminologia użyta w nazwach projektów. Zorganizowano sześć rajdów (pieszych, rowerowych, narciarskich). Dwukrotnie zorganizowano regaty.

Udział w targach turystycznych stanowił najbardziej popularną formę działań promocyjnych realizowanych przez beneficjentów projektów „turystycznych”. Aż 31 projektów miało bowiem w nazwie „targi turystyczne”. Na kolejnym miejscu znalazły się działania związane z informacją. Relatywnie niewielką grupę stanowią projekty zwane produktami.

Podsumowanie

Euroregiony, pomimo braku uregulowań prawnych, stanowią istotny element potencjału turystycznego kraju, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów przygranicznych. Jednak nie są one typowymi destynacjami, gdyż pełnią funkcje zarówno ekonomiczne, jak społeczne. Brakuje obiektywnych mierników, by ocenić ich wpływ na rozwój gospodarki turystycznej. Możliwe jest jednak oszacowanie wielkości środków pozyskanych przez nie pośrednio lub bezpośrednio na rozwój turystyki. Rozwój turystyki odbywa się głównie przez realizację projektów. Prawie 90% projektów miało charakter paraturystyczny, gdyż generowały one międzynarodowy ruch osobowy. Pojęcie i podział projektów turystycznych ma charakter uznaniowy. System ewidencji pozwala na wyodrębnienie projektów turystycznych w oparciu o klasyfikację WWPWP lub w oparciu o tytuł projektu. Konieczne staje się poszukiwanie dodatkowych kryteriów klasyfikacji projektów.

EUROREGIONS - TOURISM POTENTIAL

Summary

The article aims at proving that euroregions contribute to stimulating tourist activities in the cross-border areas. They constitute a specific potential allowing the bene-

ficiaries to attract additional funds and develop projects resulting in tourism development.

The article constitutes of two parts: theoretical and empirical, in which the author presents the model of the euroregional tourism system and describes the outcome of the research conducted on the data base of small cross-border projects obtained from the Ministry of the Interior Affairs and Administration. As the outcome of the research, the typology and the inventory of tourism projects and tourism-related projects developed in all euroregions within the framework of pre-accession funds are created.

Translated by Ewa Kurjata